

23.3.2010

75 §
TERVEYSKESKUKSEN ESITYS PALVELUVERKON
KEHITTÄMISESTÄ

Terke 2009-2238
Esityslistan asia TJA/4

TJA

Terveyslautakunta päätti hyväksyä seuraavat ehdotukset terveyskeskuksen palveluverkon kehittämisestä ja jatkosuunnittelusta:

- Vuonna 2010 selvitetään Oulunkylän ja Koskelan terveysasemien sekä Paloheinän ja Maunulan terveysasemien yhdistämisen tarkoituksenmukaisuus ja mahdollisuudet.
- Vuonna 2010 selvitetään Puistolan terveysaseman Jakomäen ja Suutarilan terveysasemille toiminnan yhdistämisen tarkoituksenmukaisuus ja mahdollisuudet.
- Vuonna 2010 selvitetään terveysasemilla vapautuvien laboratoriotilojen käyttö Kivelän, Laajasalon, Lauttasaaren, Munkkiniemen, Oulunkylän, Pitäjänmäen ja Viiskulman terveysasemilla.
- Kevään 2010 aikana selvitetään ja suunnitellaan terveysasemien toiminnan ilta-aukioloaikoihin laajentamisen tarkoituksenmukaisuus ja mahdollisuudet.
- Vuonna 2010 selvitetään avohoidon fysioterapian tilojen tarve ottaen huomioon myös terveysasemaverkon kehittäminen ja suunnitelmat fysioterapeuttien uusista toimenkuvista.
- Vuosien 2010 - 2012 aikana hankitaan Malmin psykiatrian poliklinikalle uudet keskitetyt tilat ja luovutaan Malmin virastotalossa, Malmin sairaala-alueella ja Oulunkylän terveysasemalla olevista psykiatrian tiloista.
- Vuonna 2012 psykiatrian kuntoutuksen potilaat palaavat Haagan tukiasuntojen peruskorjauksen valmistuttua em. tiloihin, jolloin luovutaan Koskelan sairaalan rakennuksessa A olevista väistötiloista.
- Vuonna 2010 hankitaan uudet keskitetyt tilat päätearkistoille ja

23.3.2010

luovutaan nykyisistä tiloista; tilojen hankinnasta vastaa kiinteistövirasto.

- Vuonna 2010 selvitetään, voidaanko Koskelan sairaalan hammashoitolasta luopua ja siten tyhjentää rakennus G.

Lisäksi terveyslautakunta päätti osaltaan hyväksyä noudatettaviksi seuraavat linjaukset tilojen käytön tehostamisen, yhteiskäyttömahdollisuuksien sekä sähköisten palvelujen kehittämisen valmistelussa:

- Toimintoja kehitettäessä ja uudistettaessa lähtökohtana on, ettei käytössä olevien tilojen pinta-ala eivätkä tilakustannukset ainakaan lisäänty.
- Toiminnan laajennukset toteutetaan ensisijaisesti ilman lisätiloja sijoittamalla uudelleenjärjestelyjen avulla uusi toiminta jo käytössä oleviin tiloihin.
- Toiminnot keskitetään aiempaa harvempiin ja ensisijaisesti jo käytössä oleviin kiinteistöihin.
- Toimintoja keskitetään luopumalla ensin ulkopuolisilta vuokratuista tiloista, mikäli tämä on kokonaistaloudellisesti perusteltua.
- Tilakortit arvioidaan uudelleen tavoitteena tilantarpeen väheneminen.
- Toimintoja kehitettäessä otetaan huomioon eri väestöryhmät kuten pienet lapset ja heidän vanhempansa, koululaiset ja opiskelijat, työssäkäyvät aikuiset sekä vanhukset.
- Terveysasemaverkostoa kehitettäessä on huolehdittava palvelujen yhdenvertaisesta kohdistumisesta eri kaupunginosiin ottaen huomioon kaupunkirakenteen erilaisuuden.

Vielä terveyslautakunta päätti kehottaa päivittämään terveyskeskuksen tilastrategian huomioon ottaen edellä olevat päätökset ja vahvistetut periaatelinjaukset sekä jäljempänä olevan arvion palveluverkon kehittämistarpeista, tilojen käytön tehostamisesta, yhteiskäyttömahdollisuuksista ja sähköisten palvelujen kehittämisestä.

Edelleen terveyslautakunta päätti osaltaan hyväksyä sekä lähettää kaupunginhallitukselle seuraavan kokonaisarvioinnin terveyskeskuksen palveluverkon kehittämistarpeista ja -mahdollisuuksista, tilojen käytön tehostamisesta, yhteiskäyttömahdollisuuksista sekä sähköisten palvelujen kehittämisestä:

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Siltasaarekatu 13
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/terveyskeskus>

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

23.3.2010

Tilojen käytön tehostaminen ja yhteiskäyttömahdollisuudet

Terveyskeskuksella on vuoden 2010 alussa käytössä tiloja yhteensä noin 225 000 m², joista kaupungin ulkopuolisia vuokratiloja on noin 25 000 m². Tilaneliöt vähenivät vuoden 2010 alussa 41 000 m² Kivelän, Koskelan ja Myllypuron pitkäaikaissairaaloiden siirryttyä sosiaalivirastoon. Pääosa terveyskeskuksen tiloista on vuokrattu kiinteistöviraston tilakeskukselta. Toimintaa on 94 osoitteessa ja 127 rakennuksessa. Näihin sisältyy muun muassa viisi kaupunginsairaalan sairaalayksikköä, yksi psykiatrinen sairaala, 10 muuta psykiatrian toimipistettä, 26 terveysasemaa, 39 hammashoitolaa ja 33 kotihoidon tiimien toimipistettä. Terveyskeskuksen vuokramenot vuonna 2010 ovat arviolta noin 39 miljoonaa euroa ja tilojen kokonaiskustannukset 44,5 milj. euroa.

Terveyskeskuksen tilastrategian mukaisesti tiloja on suunnitelmallisesti vähennetty vuosien 2002–2009 aikana noin 19 000 m², eli noin 7 %. Tiloja on onnistuttu vähentämään, vaikka kotihoito-osaston muodostaminen vuoden 2005 alusta ja kotihoidon laajeneminen on lisännyt työntekijöiden määrää ja tiimitilojen tarvetta.

Osastojen käytössä on tilaneliöitä seuraavasti:

Terveysasemat	40 700
Hammashuolto	17 092
Kotihoito	15 435
Psykiatria	34 041
Kaupunginsairaala	65 885
Hallinto- ja palvelukeskus	14 400
Yhteensä	187 553

Osastojen käytössä olevat neliöt on laskettu huonealoista. Kun näihin lisätään tekniset tilat ja väliseinät, saadaan vuokrattujen tilojen kokonaisala. Myös tyhjät tilat ja alivuokralaisena toimivien yksiköiden tilat sisältyvät 225 000 m² kokonaisalaan. Tyhjiä tiloja on yhteensä 4300 m².

Rakennuksista osa on peruskorjaamatta. Lisäksi niihin joudutaan tekemään toiminnallisia muutoksia, minkä vuoksi tarvitaan korjaustöiden ajaksi väistötiloja. Sairaaloissa on tällä hetkellä tyhjänä kolme osastoa, joita käytetään väistötiloina vuosina 2010–2012. Muissa toimipisteissä on vapaana yksittäisiä huoneita. Seitsemältä terveysasemalta vapautuu laboratoriotilat vuoden 2010 aikana.

23.3.2010

Terveyskeskuksen tilojen suunnittelua ohjaavat ns. tilakortit, joita on laadittu erilaisille vastaanotto-, vuodeosasto- ym. tiloille. Tilakortissa määritellään tilan koko sekä tilassa tarvittavat kalusteet ja laitteet. Tilakortit arvioidaan uudelleen tavoitteena tilantarpeen väheneminen.

Vaikuttavin keino tehostaa tilojen käyttöä on pidentää aukioloaikoja kaksivuorotyöhön siirtymällä. Kaksivuorotyöhön siirtyminen vähentää tilantarvetta, mikäli samalla luovutaan joistakin toimipisteistä. Kaksivuorotyöhön (päivä- ja iltavuoro) siirtyminen voitaisiin toteuttaa erilaisin joustavin työaikajärjestelyin. Iltatyöaika aiheuttaisi nousun palkkakustannuksiin. Mikäli joistakin tiloista voidaan samalla luopua, säästyy tilakustannusten lisäksi muut tukipalvelujen aiheuttamat kustannukset.

Terveyskeskus järjestää koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut peruskoululaisille, lukiolaisille, ammatillisissa oppilaitoksissa ja ammattikorkeakouluissa opiskeleville pääsääntöisesti oppilaitosten omissa tiloissa. Työtilat ovat terveydenhoitajien, lääkäreiden ja muun koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstön yhteiskäytössä. Työtiloja on tällä hetkellä yhteensä 243 koulussa ja oppilaitoksessa. Terveyskeskus ei maksa käyttämistään työtiloista vuokraa. Yliopisto- ja muiden korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelut on järjestetty Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) palveluna Helsingissä.

Kouluterveydenhuollon palvelut järjestetään tulevaisuudessakin sijaintikuntaperiaatteella.

Sosiaalivirastolle siirtyneissä Kivelän, Koskelan ja Myllypuron sairaalakiinteistöissä toimii edelleen terveyskeskuksen muuta toimintaa kuten terveysasema, hammashoitola, psykiatrian poliklinikka, fysioterapia tai kotihoito. Molempien virastojen toimintaa on muissa sairaalakiinteistöissä Herttoniemessä ja Laaksossa sekä Laajasalon, Kivikon ja Vuosaaren sosiaali- ja terveysasemilla. Yhteisiä toimitiloja on myös Malmin virastotalossa ja Kruunuhaassa. Yhteisessä käytössä em. kiinteistöissä on mm. sosiaalituloja, neuvottelutiloja ja henkilöstöravintolat.

Yhteistoimintaa on kehitetty erilaisissa hankkeissa, esimerkiksi sijoittamalla moniammatillisten tiimien päihde- ja mielen-terveystyöntekijöitä, sosiaalityöntekijöitä ja fysioterapeutteja terveysasemille. Neuvolan ja päiväkodin yhteishankkeessa

23.3.2010

neuvolatarkastuksia on suunniteltu tehtäväksi esimerkiksi päiväkodeissa. Kotihoidon ja sosiaaliviraston työhön kuntoutuksen tukiryhmät toimivat kotihoidon tiloissa. Lisäksi yhteisiä suunnitelmia ovat Kalasataman keskuskorttelin sosiaali- ja terveyspalvelut, Haagan tukiasunnot, Jätkäsaaren keskuskortteleiden hyvinvointikonsepti, sairaala-alueiden kuten Marian sairaala-alueen käyttö ja Östersundomin kaavoituksessa virastojen palvelutarpeiden suunnittelu.

Mahdollisesti vapautuvien koulujen osalta terveyskeskus on esittänyt tulevaisuuden tilatarpeita Malmin, Puistolan, Jakomäen ja Suutarilan alueilla.

Terveyskeskuksen toiminnoista kotihoidon tiimien tilat ovat helpoimmin sijoitettavissa muiden hallintokuntien, kuten koulujen vajaakäyttöisiin tiloihin. Toiminnan tehokkuuden kannalta soveltuisivat parhaiten noin 600 – 1100 m²:n tilakokonaisuudet, jotka sijaitsevat keskeisesti palvelualueilla. Näin voidaan tehdä yhteistyötä ohjaajien ja tiimien kesken ja käyttää henkilökuntaa joustavasti esimerkiksi loma-aikoina tai sairaustapauksissa. Kotihoidon henkilökunta käyttää iltaisin tauko- ja ruokailutiloina terveysasemien, palvelutalojen ja muita kaupungin omia sekä yksityisten toimijoiden tiloja, jotka sijaitsevat lähellä asiakaskuntaa.

Helsingin kaupungilla ja terveyskeskuksella on selvitettävänä ja suunnitteilla muutoksia ja uusia toimintatapoja, jotka toteutuessaan tulevat vaikuttamaan tiloihin ja niiden sijoittumiseen, osa lisäämällä ja osa vähentämällä tilantarvetta. Näistä mainittakoon selvitys Helsingin ja Vantaan mahdollisen yhdistymisen eduista ja haitoista, joka valmistuu vuonna 2010 ja kaupunginvaltuustot tekevät päätökset 2011.

Terveyskeskuksessa on selvitetty hallinnon tilojen ja niiden käytön tehostamismahdollisuudet. Hallinnon tilojen tulee sijaita hyvien liikenneyhteyksien varrella, jotta matkoihin käytettävä aika olisi mahdollisimman lyhyt. Kallion toimistotalossa (Siltasaarekatu 13) sijaitsevat terveyskeskuksen hallinto, strategiayksikkö, hallintopalveluyksikkö, tukipalveluyksikön tilahallinto ja keskitetty toimistopalveluyksikkö. Em. tilat ovat ahtaat ja maksimikäytössä.

Hallinnon tiloja sijaitsee myös terveysasemilla, sairaaloissa, poliklinikoilla, kotihoidon ja hammashuollon yksiköissä. Osa näistä tiloista on myös vastaanottokäytössä tai useamman työntekijän käytössä. Hallinnon tilojen tulee olla vähintään virka-ajan käytössä ja yhdellä henkilöllä saa olla käytössään enintään yksi työpiste tai huone.

23.3.2010

Terveyskeskuksen toimitiloissa sijaitsevat kokous-, neuvottelu- ja luentosalitilat ovat terveyskeskuksen henkilökunnan yhteiskäytössä.

Sähköisten palvelujen kehittäminen

Terveyskeskuksen tavoitteena on parantaa asiakkaille tarjottavia sähköisen asiointin menetelmiä ja vähentää näin käyntien ja puhelinkontaktien tarvetta. Tavoitteena on myös parantaa palvelujen saantia sekä mahdollistaa potilaiden joustava yhteydenotto hoitavaan yksikköön.

Sähköisen asiointin kautta on mahdollista hoitaa mm. osa ajanvarauspoliklinikoiden kontrollikäynneistä tai puhelinkontakteista. Sähköistä asiointia voi olla myös esimerkiksi verenpainetauti tai diabetesta sairastavien potilaiden ilmoittamat omamittaukset. Tekstiviestejä käytetään asiointin rajatuissa tilanteissa ja erityisesti nuorten asiakkaiden kanssa, kuten ajanvarauksista muistuttamiseen tai ajanvarausten muutoksiin. Hammashuollossa on jo käytössä Effic – potilastietojärjestelmään integroitua sähköisiä palveluja. Tekstiviestillä muistutuspalvelun kautta saadaan vuositasolla noin 10 000 asiakkaalle hoitoaika aiemmin perumatta jääneiden aikojen tilalle.

Sähköiset palvelut tehostavat toimintaa ja vapauttavat hoitohenkilökunnan resursseja varsinaiseen hoitotyöhön. Sähköinen asiointi terveystalouksissa ei vaadi varsinaista potilaan vastaanottoon suunniteltua vastaanottohuonetta. Kuitenkin esimerkiksi hammashuollossa käytössä oleva digitaalinen itseilmoittautuminen vapauttaa osan toimistotilasta, mutta samalla aiheuttaa odotus- ja käytävätilan uusia tilajärjestelyitä asiointin sujuvan toiminnan saavuttamiseksi. Sähköinen asiointi tulee vähentämään tilantarvetta, kun sähköisellä yhteydenpidolla korvataan osa käynneistä.

Sairaala-alueiden kehittämissuunnitelma 2030

Sairaala-alueen loppuraportissa 30.9.2009 ”Pääkaupunkiseudun sairaala-alueen kehittämissuunnitelma 2030” on esitetty linjaukset sairaala-alueiden tulevasta käytöstä. Johtajisto merkitsi 14.10.2009 raportin tiedoksi ja huomioon otettavaksi palveluverkkoja kehitettäessä.

Raportissa on tarkasteltu pääkaupunkiseudun kaikkia sairaala-alueita kokonaisuutena sekä esitetty rakennusten nykyinen käyttö ja

23.3.2010

suunnitelma tulevasta käytöstä. Raportissa on esitetty, että 2030-luvulla sairaalatoiminta jatkuu Haartmanin, Laakson ja Malmin sairaaloissa. Auroran sairaala jatkaa psykiatrisena sairaalana. Uusia sairaaloita esitetään rakennettavaksi yksi Itä-Helsinkiin ja toinen Kuninkaankolmion alueelle. Kivelän sairaala esitetään jätettäväksi osaksi sairaalaverkkoa ja Oulunkylän kuntoutussairaala liitettäväksi sairaalaverkkoon. Herttoniemen ja Suursuon sairaaloista luovutaan uuden Itä-Helsingin sairaalan valmistuttua.

Pitkäaikaishoidon uudelleenjärjestelyn yhteydessä vuoden 2010 alussa Kivelän sairaala siirtyi sosiaaliviraston vanhuspalvelujen kokonaisuuteen ja Suursuon sairaala liitettiin terveyskeskuksen kaupunginsairaalaan.

Marian sairaala-alue on tarkoitus em. raportin mukaan kehittää terveys- ja hyvinvointikeskukseksi. Sairaalatoiminta päättyy alueella vuonna 2014. Terveysasemaverkon linjausten mukaan alueelle sijoittuu eteläistä Helsinkiä ja uutta Jätkäsaaren asuinalueella palveleva Marian terveysasema. Marian kiinteistön alueelle on suunniteltu sijoitettavaksi myös iso hammashoitola. Alueelle voidaan sijoittaa myös ulkopuolisten toimijoiden tarjoamia palveluja, kuten palvelusasuntoja, lasten päiväkotia, vapaaehtoistyöntekijöiden toimipiste ja esim. terveellisen ruuan tarjontaan keskittyvä ravintola. Alueelle voidaan järjestää tiloja terveyden edistämistä ja kulttuuritoimintaa varten kuten kuntosali ja auditorio, jota voidaan käyttää monipuolisena kokoontumis-, elokuva-, musiikki- ja teatteritilana. Alueen suunnittelu käynnistyy vuonna 2010 kiinteistöviraston tilakeskuksen johdolla.

Uusien toimintamallien vaikutukset

Terveyskeskuksen eri osastoilla on suunnitteilla uusia toimintamalleja, joiden käyttöönotosta ei ole vielä päätöksiä, mutta jotka toteutuessaan joko vähentävät tai lisäävät tilan tarvetta. Seuraavassa on lueteltu näitä suunnitelmia ja muita toimitiloihin vaikuttavia muutoksia:

Terveysasemat

- Terveyskeskus tarkentaa kevään 2010 aikana terveyslautakunnan 25.10.2005 luonnostelevan pääterveysasemien lukumäärän, sijainnin ja palvelut.
- Terveysasemilla selvitetään ja suunnitellaan kevään 2010 aikana terveysasemien mahdollisuutta laajentaa toimintaa ilta-

23.3.2010

aukioloaikoihin.

- Helsingin terveyskeskus tulee tarkastelemaan terveysasemaverkkoa suhteessa Vantaan terveysasemaverkkoon, jonka suunnitelmat valmistuvat keväällä 2010.
- Kaupunginjohtajan asettama työryhmä valmistelee parhaillaan esiselvityksen yhden terveysasemayksikön avosairaanhoidon kilpailutuksen edellytyksistä. Määräaika on 31.3.2010. Mikäli kaupunginvaltuusto päättää ulkoistaa osan terveysaseman avosairaanhoidosta, voidaan tilatarpeen kasvua vähentää, jos ulkoistaminen tapahtuu palvelun tuottajan tiloihin. Neuvolatoiminta jää tällöinkin terveyskeskuksen hoidettavaksi, joten kokonaista terveysasematilaa ei vapaudu missään tapauksessa. Joka tapauksessa ulkoistaminen voi tapahtua ainoastaan määräajaksi, joten tiloista ei voida kokonaan luopua. Mikäli valtuuston päätöksellä toimintaa ulkoistettaisiin tuottajan tiloihin, tilavuokra siirtyy joko palvelun hintaan tai se maksetaan itse. Jotta omia toimitiloja ei tarvittaisi, ulkoistamisen olisi tapahduttava alueella, jossa on lähietäisyydellä yksityisiä toimitiloja.
- Tilantarpeita voidaan haluttaessa rajoittaa uusilla strategisilla linjauksilla, kuten hankkimalla ostopalveluja kattamaan lisääntyvää palvelun tarvetta esimerkiksi väestömäärän kasvaessa.
- Työparimallin(1hoitaja:1lääkäri) toteuttaminen terveysasemilla lisää vastaanottohuoneiden tarvetta. Lisätilan tarve syntyy työpanoksen siirtyessä toimistosta omahoitajien vastaanottotyöhön. Samalla osa toimistotiloista vapautuu vastaanottotiloiksi.
- Listautumismallissa asukkaat voivat listautua työparin mukaiselle lääkäri-hoitaja -työparille. Listautumismallin mahdollisessa käyttöönotossa tilan tarve pysyy samana kuin työparimallissa. Listautumismallissa mitoitus ei perustu alueelliseen asukasmäärään, vaan jakautuu joustavammin kysynnän mukaan. Esimerkiksi kasvualueiden väestö voi hakeutua/listautua muiden alueiden terveysasemille, jos näiden

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Siltasaarencatu 13
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/terveyskeskus>

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

23.3.2010

resurssit sen sallivat.

- Myös tiimityömallia on tarkoitus laajentaa ja uutena toimintana terveysasemilla pilotoidaan mm. sosiaalityöntekijän ja päihdehoitajan palvelujen tuomista terveysasemille. Terveysasemille sijoitettavat päihde-/mielenterveystyöntekijät, sosiaalityöntekijät ja fysioterapeutit tarvitsevat vastaanottohuoneita.
- Osana Terveellinen kaupunginosa -ohjelmaa toteutetaan "Terveystauko" -projekti. "Terveystauko" tarkoittaa tiettyjen terveyspalvelujen tuomista kauppakeskuksiin ihmisten ulottuville. Terveystaukotila rakentuu neuvonta- ja ohjaustiloista, joihin on luonnollinen ja esteetön pääsy ostosten lomassa. Ohjaajina toimivat terveydenhoitajat. Projekti toteutetaan konkreettisesti Itäkeskuksessa alkaen kesän 2010 jälkeen.

Hammashuolto

- Henkilökunnan kliininen lisätyö tehostaa tilojen iltakäyttöä.
- Kysynnän kasvaessa tarvitaan lisäresursseja. Jos mahdolliset lisäresurssit kohdennetaan ostopalveluihin ja palvelusetelillä hankittaviin palveluihin, lisätilan tarvetta ei synny.
- Huonetilan tarpeen vähentämiseksi ja lähipalvelujen turvaamiseksi otetaan syksyllä 2010 käyttöön liikkuva hammashoitoyksikkö. Liikkuvalla yksiköllä voidaan tarjota lähipalveluja mm. koululaisille. Liikkuva yksikkö tarvitsee lämpimän autotallipaikan välineiden huoltoa varten sekä auton yösäilytykseen.
- Suurissa yksiköissä voidaan joustavasti soveltaa erilaisia työnjakomalleja. Hammaslääkäreiden ja suuhygienistien työnjaon kehittäminen ei kuitenkaan vähennä tilatarvetta.
- Ostopalvelusopimukseen perustuen yksityishammaslääkärit ottavat vastaan terveyskeskuksen potilaita omissa tiloissaan. Tämä vähentää omia vuokratukustannuksia, mutta lisää hammashuollon muita kustannuksia.

23.3.2010

- Välinehuollon ulkoistaminen säästäisi tiloja, mutta ei välttämättä toisi kokonaiskustannuksissa säästöjä. Joidenkin hammashoitoloiden välinehuoltoa on keskitetty suurempiin hoitoloihin. Näin vapautuneita tiloja on otettu terveyskeskuksen muuhun käyttöön.

Kotihoito

- Kotihoito-osaston henkilöstömäärän kasvu keskittyy itä-kaakkoiselle ja pohjoiselle palvelualueelle, jossa myös vanhusten määrä lisääntyy voimakkaasti lähivuosina. Tämä lisää toimitilojen tarvetta.
- Käytössä olevia huonokuntoisia ja tarpeisiin sopimattomia tiloja on tarve korvata uusilla tiloilla.
- Joistakin ulkopuolisilta vuokratuista tiloista on mahdollista luopua, jos kotihoidolle löytyy tilat kaupungin muun toiminnan yhteydestä.
- Tilakustannusten hallitsemiseksi työvälineiden laatuun ja riittävyteen panostetaan. Uusien kannettavien tietokoneiden avulla kotihoidon työntekijät voivat tehdä nykyistä enemmän työtehtäviä asiakkaiden kodeissa. Samalla vältytään toimistotilojen lisäämiseltä henkilöstömäärän kasvaessa.

Kaupunginsairaala

- Sairaalatoiminnassa tilatarvetta lisää aiemmin ostopalveluna hankittujen vuodeosastopalvelujen kotiuttaminen omaksi toiminnaksi vuonna 2010.
- Tilatarpeiden kasvua hillitään laajentamalla kotisairaalatoimintaa.
- Fysiatrian poliklinikat toimivat kolmessa sairaalassa: Herttoniemessä, Laaksossa ja Malmilla. Toiminnallisten ja taloudellisten synergiahyötyjen saavuttamiseksi toiminta tulisi keskittää Laakson sairaalaan, jonne pääosa kuntoutusyksikön toiminnoista siirtyi v. 2008. Laaksoon tulisi keskittää myös lääkinnällisen kuntoutuksen tehtäviä hoitavat kuntoutussuunnittelijat ja toimistosihteerit. Kaupunginsairaalan

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Siltasaarekatu 13
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/terveyskeskus>

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

23.3.2010

toimintojen rationaalinen kehittäminen edellyttää, että Laakson sairaalan tilojen käytöstä ja sinne sijoittuvista toiminnoista laaditaan kokonaissuunnitelma. Laaksossa käynnistyvät peruskorjaustyöt vuonna 2012, jolloin tarvitaan väistötiloja.

- Avohoidon fysioterapiatoiminnan osalta on voimassa terveyslautakunnan linjaus keskittämisestä sairaaloiden yhteyteen. Kivelän, Koskelan ja Myllypuron pitkäaikaissairaaloiden siirryttyä sosiaalivirastoon, tämä linjaus arvioidaan uudelleen ottaen huomioon myös terveysasemaverkon kehittäminen ja suunnitelmat fysioterapeuttien uusista toimenkuvista.

Psykiatria

- Auroran sairaala-alueella sijaitsevat HUS:lle vuokratut rakennukset vapautuvat vuonna 2014. Vapautuvia tiloja voidaan käyttää kaupungin ja HUS:n välisen työnjaon mahdollisen muutoksen edellyttämän toiminnan järjestämiseen.
- Terveyskeskuksessa ja sosiaalivirastossa valmisteilla oleva Mielen terveys- ja päihdesuunnitelma (Mieli 2009) edellyttää uudenlaista yhteistyötä psykiatrian ja päihdehuollon yksiköiltä. Poliklinikkatiloja tullaan tarkastelemaan mahdollisten uusien toiminnallisten tilatarpeiden vuoksi.

Hallinto- ja palvelukeskus

- Sairaala-apteekin nykyiset tilat Nokiantien kiinteistössä ovat huonot ja riittämättömät. Sairaala-apteekki tehostaa tilojen käyttöä lopettamalla Malmin sairaalan apteekin sivupisteen. Apteekille pyritään saamaan uudet keskitetyt tilat Helsingin kaupungin nykyisistä kiinteistöistä. Vuoden 2010 aikana toteutettava selvitys Helsingin kaupungin sairaala-apteekin ja HUS-apteekin yhdistämismahdollisuuksista saattaa vaikuttaa sairaala-apteekin tulevaan sijaintiin.
- Tekstinkäsittely-yksikön (Pitäjänmäki) tilojen käyttöä voidaan tehostaa tekstinkäsittelytarpeen mahdollisesti vähentyessä tulevaisuudessa.

Oulunkylän kuntoutussairaala

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Siltasaarencatu 13
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/terveyskeskus>

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

23.3.2010

Oulunkylän sairaskotisäätiö ylläpitää 124 sairaansijan kuntoutussairaala, joka kuuluu Helsinki-konserniin. Myös Oulunkylän kuntoutussairaalan tilat tulee sairaalan oikeudellisen aseman vuoksi ottaa huomioon palveluverkkotyöskentelyssä.

Oulunkylän kuntoutussairaalan toiminnan vaiheittainen sovittaminen kaupunginsairaalan nykyiseen menokehykseen olisi laskennallisesti mahdollista kotiuttamalla ostopalveluja ja keskittämällä kaupungin järjestämää helsinkiläisten rintamaveteraanien laitostuntoutusta Oulunkylään.

Pitkäaikaissairaanhoidon uudelleenjärjestelyjen yhteydessä kaupunginsairaalaan liitettyä Suursuon sairaalaa on myös tarkoitus käyttää ostopalvelujen kotiuttamiseen ja kehittää geriatrinen potilaiden jatkohoitoon ja -kuntoutukseen. Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevision 2030 -raportin mukaan Oulunkylän kuntoutussairaala ehdotetaan liitettäväksi samaan kokonaisuuteen.

Oulunkylän kuntoutussairaalan avokuntoutuksen tilat voisivat soveltua lähinnä fysioterapiapalvelujen käyttöön. Poliklinikkapalvelujen hajauttaminen Oulunkylään ei ole toiminnallisesti tarkoituksenmukaista.”

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle, toimitusjohtajalle ja osastopäälliköille.

Lisätiedot:

Simoila Riitta, kehittämisjohtaja, puhelin 310 42213

Sipiläinen Pirjo, arkkitehti, puhelin 310 42256

Lunnela Jaana, hankesuunnittelija, puhelin 09-310 42505

Käsittely Merkittiin, että kokouksessa olivat kutsuttuina asiantuntijoina läsnä tätä asiaa käsiteltäessä henkilöstön edustajana Eila Keskinen, jota kuultiin asiassa käsittelyn aluksi, palvelupäällikkö Ann-Marie Turtiainen, hankesuunnittelija Jaana Lunnela sekä arkkitehti Pirjo Sipiläinen.

Lisäksi merkittiin, että lautakunnalle oli sähköpostilla jaettu henkilöstön yhteistoimintaryhmän asiasta antama lausunto.

Kokouksessa esittelijä muutti ehdotustaan seuraavilta kohdin:

- 1) päätösesityksen 4. alakohdan alkuosan edeltä päätöksestä ilmeneväksi,

23.3.2010

- 2) Poisti Tilojen käytön tehostaminen ja yhteiskäyttö-mahdollisuudet-otsikon 10. kappaleen toisen, ammattioppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen opiskeluterveydenhuollon palveluja koskevan virkkeen, jolloin kappale tuli kuulumaan: Kouluterveydenhuollon palvelut järjestetään tulevaisuudessakin sijaintikuntaperiaatteella.
- 3) muutti päätösesityksen Uusien toimintamallien vaikutukset-otsikon Terveysasemat-alaotsikon alla olevan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen lauseen kuulumaan: Siirtymällä kaksivuorotyöhön vain joillakin terveysasemilla ei saada aikaan tilasäästöä,
- 4) muutti päätösesityksen Uusien toimintamallien vaikutukset-otsikon Kotihoito-alaotsikon alla olevan kolmannen alakohdan kuulumaan: Joistakin ulkopuolisilta vuokratuista tiloista on mahdollista luopua, jos kotihoidolle löytyy tilat kaupungin muun toiminnan yhteydestä.

Terveyslautakunnan edellä oleva päätös syntyi seuraavien äänestysten jälkeen:

- 1) Jäsen Autti ehdotti jäsen Ravelan kannattamana, että päätösehdotuksen ensimmäisen kappaleen kaksi ensimmäistä terveysasemien yhdistämisen tarkoituksenmukaisuuden ja mahdollisuuksien selvittämistä koskevat alakohdat poistetaan ja korvataan seuraavilla teksteillä:

”Vuonna 2010 jatketaan valtuuston hyväksymän strategiaohjelman mukaisesti terveydenhuollon palveluverkon kehittämistä siten, että saatu asukaspalaute otetaan toiminnan ja palveluiden kehittämisen pohjaksi ja palveluprosesseja kehitetään asiakasnäkökulmasta siten, että kaupunkilaisten tyytyväisyys kaupungin palveluihin lisääntyy ja hyvinvointipalvelujen saatavuus ja laatu turvataan.

- Terveyskeskuksen palveluverkkotarkastelussa tulee huomioida Helsingin voimakas uus- ja täydennysrakentaminen, jolla on vaikutusta nykyisten ja tulevien terveysasemien kehittämisessä, tilatarpeessa ja sijoittumisessa. Terveysasemien toiminnan ja tilojen kannalta tulee tarkastella aiempaa laajemmin yhteiskäyttömahdollisuuksia eri hallintokuntien kanssa esim. kotihoidon toiminnan sijoittamista sosiaalitoimen tai koulutoimen tiloihin Samalla tulee selvittää ja toteuttaa perusterveydenhuollossa alueellista tasa-arvoa korostavia uudistuksia.”

Ja lisäksi vastaavat muutokset tehdään esityksen liitteenä olevaan yhteenvetotaulukkoon ja em. tekstillä korvataan myös esittelyosassa olevat seuraavat kappaleet, jotka siis poistettaisiin:

23.3.2010

- o Vuonna 2010 selvitetään Oulunkylän ja Koskelan terveysasemien sekä Paloheinän ja Maunulan terveysasemien yhdistämisen tarkoituksenmukaisuus ja mahdollisuudet. Tällöin voitaisiin luopua Paloheinän ja Koskelan terveysasemista. Suunnitelma perustuu terveyslautakunnan ja kaupunginhallituksen aiemmin hyväksymiin terveysasema- ja hammashoitolaverkon kehittämislinjauksiin. Oulunkylän terveysasemalta vapautuvat psykiatrian poliklinikan tilat soveltuvat Koskelan terveysaseman tiloiksi.
- o Vuonna 2010 selvitetään Puistolan terveysaseman toiminnan Jakomäen ja Suutarilan terveysasemille yhdistämisen tarkoituksenmukaisuus ja mahdollisuudet. Puistolan terveysasema toimii tällä hetkellä peruskorjausta edellyttävissä vuokratiloissa. Em. valmistelussa selvitetään sekä terveysasemien yhdistämisen toiminnalliset ja taloudelliset hyödyt että haitat, kuten tila-, vartiointi-, siivous- ja muut tukipalveluista syntyvät kustannussäästöt ja aiheutuvat tilojen korjaus- ym. kustannukset, liikenne- ja kulkuyhteydet.

Suoritetussa ensimmäisessä äänestyksessä esittelijän ehdotuksen ja edellä olevan jäsen Autin muutosesityksen välillä todettiin lautakunnan äänin 6 (Heistaro, Kousa, Muurinen, Snäll, Tuominen, Malinen) – 3 (Autti, Peltokangas, Ravela) olevan esittelijän ehdotuksen kannalla.

- 2) Jäsen Autti ehdotti jäsen Ravelan kannattamana, että päätösesityksen toisen kappaleen tilojen käytön tehostamisen, yhteiskäyttömahdollisuuksien sekä sähköisten palvelujen kehittämisen valmistelussa noudatettaviksi ehdotetut viisi linjausta poistetaan ja korvataan seuraavalla tekstillä:

”Toimintoja kehitettäessä ja laajennettaessa tulee tilojen uudelleenjärjestelyssä arvioida, pystytäänkö toimivien sähköisten palveluiden avulla vapauttamaan tiloja muuhun terveysaseman sisäiseen toimintaan ja miten esim. terveysasemien omat työaikajärjestelyt mahdollistavat jatkossa tilojen nykyistä tehokkaamman käytön.

Ulkopuolisten tilojen vuokraamisesta luopumista tulee arvioida niiden kustannusten perusteella verrattuna kaupungin omiin

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Siltasaarencatu 13
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/terveyskeskus>

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

23.3.2010

tilakustannuksiin ja vaikutuksista kuntalaisten palvelujen saantiin.

Samalla terveystieteiden tulee selvittää aiempaa laajemmin esim. sosiaali- ja opetustoimen yksiköiden yhteiskäyttömahdollisuuksia omassa toiminnassaan.

Tilojen tarvetta arvioitaessa tulee huomioida Helsingin väestön kasvu, tuleva ikärakenteen muutos, joka lisää lähiterveyspalvelujen kysyntää sekä voimakas uus- ja täydennysrakentaminen eri puolilla Helsinkiä.”

Suoritettuna toisessa äänestyksessä esittelijän ehdotuksen ja edellä olevan jäsen Autin muutosesityksen välillä todettiin lautakunnan äänin 6 (Heistaro, Kousa, Muurinen, Snäll, Tuominen, Malinen) – 3 (Autti, Peltokangas, Ravela) olevan esittelijän ehdotuksen kannalla.

- 3) Jäsen Autti ehdotti jäsen Ravelan kannattamana, että päätösesityksen Uusien toimintamallien vaikutukset-otsikon Terveysasemat-alaotsikon alla oleva ensimmäinen alakohta muutetaan kuulumaan: Terveysasemilla selvitetään kevään 2010 aikana terveysasemien mahdollisuutta laajentaa toimintaa ilta- aukioloaikoihin ja sen mahdollisia vaikutuksia muuhun terveysasematoimintaan.

Suoritettuna kolmannessa äänestyksessä esittelijän ehdotuksen ja edellä olevan jäsen Autin muutosesityksen välillä todettiin lautakunnan äänin 6 (Autti, Kousa, Peltokangas, Ravela, Tuominen, Malinen) – 3 (Heistaro, Muurinen, Snäll) olevan jäsen Autin muutosesityksen kannalla.

- 4) Jäsen Autti ehdotti jäsen Ravelan kannattamana, että esityksen Uusien toimintamallien vaikutukset-otsikon Terveysasemat-alaotsikon alla oleva neljäs alakohta, joka koskee mahdollisuutta haluttaessa rajoittaa tilantarpeita hankkimalla ostopalveluja kattamaan lisääntyvää palvelun tarvetta.

Suoritettuna neljännessä äänestyksessä esittelijän ehdotuksen ja edellä olevan jäsen Autin muutosesityksen välillä todettiin lautakunnan äänin 7 (Heistaro, Kousa, Muurinen, Peltokangas, Snäll, Tuominen, Malinen) – 2 (Autti, Ravela) olevan esittelijän ehdotuksen kannalla.

23.3.2010

- 5) Jäsen Autti ehdotti jäsen Ravelan kannattamana, että esityksen Uusien toimintamallien vaikutukset-otsikon Kaupunginsairaala - alaotsikon alla olevaan kotisairaaloimintaa koskevaan kohtaan lisätään seuraava teksti: ” Mikäli kotisairaaloimintaa tullaan laajentamaan, tulee erityisen tarkasti arvioida ne henkilöt, kenelle palvelu soveltuu ja kenelle palvelua voidaan tarjota. Huomiota tulee kiinnittää siihen voidaanko tätä palvelua pitää sopivana mm. yksin asuville vanhuksille.”

Suoritetussa viidennessä äänestyksessä esittelijän ehdotuksen ja edellä olevan jäsen Autin muutosesityksen välillä todettiin lautakunnan äänin 6 (Heistaro, Kousa, Muurinen, Snäll, Tuominen, Malinen) – 3 (Autti, Peltokangas, Ravela) olevan esittelijän ehdotuksen kannalla.

- 6) Jäsen Autti ehdotti jäsen Ravelan kannattamana, että poistetaan esittelijän selostusosassa olevan Nyt hyväksyttäväksi ehdotetaan seuraavia selvityksiä ja tilajärjestelyjä-otsikon alla olevan kolmannen kappaleen virkkeet, jotka koskevat terveysasemien toimintamalleja koskevan esityksen tuomista lautakunnalle kevään aikana ennen terveysasemien yhdistämistä koskevia selvityksiä ja korvataan seuraavalla tekstillä: ”Kuluvan kevään aikana lautakunnalle tuodaan käsiteltäväksi esitykset terveysasemien toimintamalleista, minkä osana selvitetään pääterveysasemien tehtävät ja vastuut sekä selvitykset ja esitykset mahdollisista terveysasemien aukioloaikojen laajennuksista. ”

Suoritetussa kuudennessa äänestyksessä esittelijän ehdotuksen ja edellä olevan jäsen Autin muutosesityksen välillä todettiin lautakunnan äänin 6 (Heistaro, Kousa, Muurinen, Snäll, Tuominen, Malinen) – 3 (Autti, Peltokangas, Ravela) olevan esittelijän ehdotuksen kannalla.

- 7) Jäsen Ravela ehdotti jäsen Autin kannattamana, että päätösesityksen ensimmäisen kappaleen viides alakohta muutetaan kuulumaan: ”Vuonna 2010 selvitetään avohoidon fysioterapian tilojen tarve ottaen huomioon myös terveysasemaverkon kehittäminen ja suunnitelmat fysioterapeuttien uusita toimenkuvista.”

Suoritetussa seitsemännessä äänestyksessä esittelijän ehdotuksen ja edellä olevan jäsen Ravelan muutosesityksen välillä todettiin lautakunnan äänin 6 (Autti, Kousa, Peltokangas, Ravela, Tuominen,

23.3.2010

Malinen)– 3 (Heistaro, Muurinen , Snäll) kannattavan Ravelan muutosesitystä.

- 8) Jäsen Tuominen ehdotti jäsen Heistaron kannattamana, että päätösesityksen Uusien toimintamallien vaikutukset-otsikon Terveysasemat-alaotsikon alle ensimmäiseksi alakohdaksi lisätään uusi alakohta. joka kuuluu: ”Terveyskeskus tarkentaa kevään 2010 aikana terveyslautakunnan 25.10.2005 luonnosteleman pääterveysasemien lukumäärän, sijainnin ja palvelut.”

Suoritetussa kahdeksannessa äänestyksessä esittelijän ehdotuksen ja jäsen Tuomisen edellä olevan muutosesityksen välillä todettiin lautakunnan äänin 7 (Heistaro, Kousa, Muurinen, Peltokangas, Ravela, Tuominen, Malinen) - 1 (Snäll) jäsen Autin pidättyessä äänestyksestä kannattavan jäsen Tuomisen muutosesitystä.

- 9) Jäsen Tuominen ehdotti jäsen Heistaron kannattamana, että päätösesityksen toisen kappaleen tilojen käytön tehostamisen, yhteiskäyttömahdollisuuksien sekä sähköisten palvelujen kehittämisen valmistelussa noudatettaviksi ehdotettujen viiden linjauksen jatkoksi lisätään kuudes linjaus, joka kuuluu: ” Toimintoja kehitettäessä otetaan huomioon eri väestöryhmät kuten pienet lapset ja heidän vanhempansa, koululaiset ja opiskelijat, työssäkäyvät aikuiset sekä vanhukset.”

Suoritetussa yhdeksännessä äänestyksessä esittelijän ehdotuksen ja jäsen Tuomisen edellä olevan muutosesityksen välillä todettiin lautakunnan äänin 7 (Heistaro, Kousa, Muurinen, Peltokangas, Ravela, Tuominen, Malinen) - 1 (Snäll) jäsen Autin pidättyessä äänestyksestä kannattavan jäsen Tuomisen muutosesitystä.

- 10) Jäsen Tuominen ehdotti jäsen Heistaron kannattamana, että päätösesityksen toisen kappaleen tilojen käytön tehostamisen, yhteis-käyttömahdollisuuksien sekä sähköisten palvelujen kehittämisen valmistelussa noudatettaviksi ehdotettujen viiden linjauksen jatkoksi lisätään seitsemäs linjaus, joka kuuluu: ” Terveysasemaverkostoa kehitettäessä on huolehdittava palvelujen yhdenvertaisesta kohdistumisesta eri kaupunginosiin ottaen huomioon kaupunkirakenteen erilaisuuden.

Suoritetussa kymmenennessä äänestyksessä esittelijän ehdotuksen ja jäsen Tuomisen edellä olevan muutosesityksen välillä todettiin lautakunnan äänin 6 (Heistaro, Kousa, Peltokangas,

23.3.2010

Ravela, Tuominen, Malinen) - 1 (Snäll) jäsen Autin pidättyessä äänestyksestä kannattavan jäsen Tuomisen muutosesitystä.

- 11) Jäsen Heistaro ehdotti jäsen Muurisen kannattamana, että päätösesityksen toisen kappaleen tilojen käytön tehostamisen, yhteis-käyttömahdollisuuksien sekä sähköisten palvelujen kehittämisen valmistelussa noudatettaviksi ehdotetun neljännen linjauksen jatkoksi lisätään lause, joka kuuluu: ”mikäli se on kokonaistaloudellisesti perusteltua.”

Suoritetussa yhdennessätoista äänestyksessä esittelijän ehdotuksen ja jäsen Heistaron muutosesityksen välillä todettiin lautakunnan äänin 7 (Heistaro, Kousa, Muurinen, Ravela, Snäll, Tuominen, Malinen) - 0 jäsen Autin pidättyessä äänestyksestä kannattavan jäsen Heistaron muutosesitystä. Lisäksi jäsen Autti teki jäsen Ravelan kannattamana yhteensä 5 muutosesitystä, joita eivät äänestyksessä tulleet hyväksytyiksi.

Lisäksi jäsen Tuominen ehdotti, että päätösesityksen toisen kappaleen tilojen käytön tehostamisen, yhteiskäyttömahdollisuuksien sekä sähköisten palvelujen kehittämisen valmistelussa noudatettaviksi ehdotettujen viiden linjauksen kolmanneksi linjaukseksi lisätään uusi linjaus, joka kuuluu: ”Toimintoja kehitettäessä otetaan huomioon alueellisten palvelukokonaisuuksien turvaaminen. Erityisesti tarkastellaan tilojen yhteiskäyttöä muiden hallintokuntien kanssa.” Ehdotus raukesi jäätyään kannatuksetta.

Lisäksi vielä jäsenet Autti ja Ravela jättivät pöytäkirjaan merkittäväksi päätökseen seuraavan eriävän mielipiteensä:

” Terveyslautakunnan hyväksymä esitys palveluverkon kehittämisestä ei vastaa valtuuston hyväksymän strategianohjelman asettamia tavoitteita asukkaiden terveyspalveluiden tasa-arvoisesta ja tarpeenmukaisesta saatavuudesta. Esityksessä ei ole otettu myöskään huomioon Helsingin kaupungin järjestämän palveluverkkojen kehittämistä koskeneen kuulemisen kautta saatua runsasta asukaspalautetta lähiterveysasemien säilyttämisen puolesta. Tämä ei vastaa valtuuston hyväksymää strategiaa, jonka mukaan saatu asukaspalaute otetaan toiminnan ja palveluiden kehittämisen pohjaksi ja palveluprosesseja kehitetään asiakasnäkökulmasta siten, että kaupunkilaisten tyytyväisyys kaupungin palveluihin lisääntyy ja hyvinvointipalvelujen saatavuus ja laatu turvataan.

23.3.2010

Terveyskeskuksen palveluverkkotarkastelussa ja tilojen tarvetta arvioitaessa tulee ottaa huomioon Helsingin väestönkasvu ja voimakas uus- ja täydennysrakentaminen, jolla on vaikutusta nykyisten ja tulevien terveysasemien kehittämisessä, tilatarpeessa ja sijoittamisessa. Siten nyt hyväksytyssä esityksessä tehdyt linjaukset, joilla pyritään rajoittamaan uusien tilojen käyttöönottoa ja edellytetään, ettei tilojen määrä kasva terveyskeskuksen toimintojen laajentuessa ja ovat liian jyrkkiä ja epärealistisia. Vaarana on, että tilamenojen yksioikoinen tarkastelu ja rajoittaminen johtavat lähivuosina palvelutarpeiden kasvaessa esim. sellaisiin toimintojen ulkoistamisratkaisuihin, jotka ovat kokonaistaloudellisesti ja toiminnallisesti huonoja.

Terveydenhuollon toimintoja kehitettäessä ja laajennettaessa tulee tilajärjestelyissä arvioida aiempaa laajemmin yhteiskäytönmahdollisuuksia eri hallinkuntien kanssa esim. kotihoitotoiminnan sijoittamista sosiaalitoimen tai koulutoimen tiloihin. Myös toimivien sähköisten palveluiden ja työaikajärjestelyjen vaikutuksia tilojen käyttöön tulee arvioida. Samalla tulee selvittää ja toteuttaa perusterveydenhuollossa alueellista tasa-arvoa korostavia uudistuksia.”

Päätösehdotus

Terveyslautakunta päättäneen hyväksyä seuraavat ehdotukset terveyskeskuksen palveluverkon kehittämisestä ja jatkosuunnittelusta:

- Vuonna 2010 selvitetään Oulunkylän ja Koskelan terveysasemien sekä Paloheinän ja Maunulan terveysasemien yhdistämisen tarkoituksenmukaisuus ja mahdollisuudet.
- Vuonna 2010 selvitetään Puistolantien terveysaseman Jakomäen ja Suutarilan terveysasemille toiminnan yhdistämisen tarkoituksenmukaisuus ja mahdollisuudet.
- Vuonna 2010 selvitetään terveysasemilla vapautuvien laboratoriotilojen käyttö Kivelän, Laajasalon, Lauttasaaren, Munkkiniemen, Oulunkylän, Pitäjänmäen ja Viiskulman terveysasemilla.
- Kevään 2010 aikana selvitetään ja suunnitellaan neljän pääterveysaseman toiminnan ilta-aukioloaikoihin laajentamisen tarkoituksenmukaisuus ja mahdollisuudet.
- Vuonna 2010 luovutetaan Meripihkatien fysioterapian tiloista ja selvitetään toimintojen sijoittaminen muihin terveysasemien tai

23.3.2010

sairaaloiden yhteydessä oleviin toimipisteisiin.

- Vuosien 2010 - 2012 aikana hankitaan Malmin psykiatrian poliklinikalle uudet keskitetyt tilat ja luovutaan Malmin virastotalossa, Malmin sairaala-alueella ja Oulunkylän terveysasemalla olevista psykiatrian tiloista.
- Vuonna 2012 psykiatrian kuntoutuksen potilaat palaavat Haagan tukiasuntojen peruskorjauksen valmistuttua em. tiloihin, jolloin luovutaan Koskelan sairaalan rakennuksessa A olevista väistötiloista.
- Vuonna 2010 hankitaan uudet keskitetyt tilat päätearkistoille ja luovutaan nykyisistä tiloista; tilojen hankinnasta vastaa kiinteistövirasto.
- Vuonna 2010 selvitetään, voidaanko Koskelan sairaalan hammashoitolasta luopua ja siten tyhjentää rakennus G.

Lisäksi terveyslautakunta päättäneen osaltaan hyväksyä noudatettaviksi seuraavat linjaukset tilojen käytön tehostamisen, yhteiskäyttömahdollisuuksien sekä sähköisten palvelujen kehittämisen valmistelussa:

- Toimintoja kehitettäessä ja uudistettaessa lähtökohtana on, ettei käytössä olevien tilojen pinta-ala eivätkä tilakustannukset ainakaan lisäännä.
- Toiminnan laajennukset toteutetaan ensisijaisesti ilman lisätiloja sijoittamalla uudelleenjärjestelyjen avulla uusi toiminta jo käytössä oleviin tiloihin.
- Toiminnot keskitetään aiempaa harvempiin ja ensisijaisesti jo käytössä oleviin kiinteistöihin.
- Toimintoja keskitetään luopumalla ensin ulkopuolisilta vuokratuista tiloista.
- Tilakortit arvioidaan uudelleen tavoitteena tilantarpeen väheneminen.

Vielä terveyslautakunta päättäneen kehottaa päivittämään terveyskeskuksen tilastrategian huomioon ottaen edellä olevat päätökset ja vahvistetut periaatelinjaukset sekä jäljempänä olevan arvion palveluverkon kehittämistarpeista, tilojen käytön tehostamisesta,

23.3.2010

yhteiskäyttömahdollisuuksista ja sähköisten palvelujen kehittämisestä.

Edelleen terveyslautakunta päättäneen osaltaan hyväksyä sekä lähettää kaupunginhallitukselle seuraavan kokonaisarvioinnin terveystalouden palveluverkon kehittämistarpeista ja -mahdollisuuksista, tilojen käytön tehostamisesta, yhteiskäyttömahdollisuuksista sekä sähköisten palvelujen kehittämisestä:

Tilojen käytön tehostaminen ja yhteiskäyttömahdollisuudet

Terveystaloudella on vuoden 2010 alussa käytössä tiloja yhteensä noin 225 000 m², joista kaupungin ulkopuolisia vuokratiloja on noin 25 000 m². Tilaneliöt vähenivät vuoden 2010 alussa 41 000 m² Kivelän, Koskelan ja Myllypuron pitkäaikaissairaaloitten siirryttyä sosiaalivirastoon. Pääosa terveystalouden tiloista on vuokrattu kiinteistöviraston tilakeskuksesta. Toimintaa on 94 osoitteessa ja 127 rakennuksessa. Näihin sisältyy muun muassa viisi kaupunginsairaalan sairaalayksikköä, yksi psykiatrisen sairaalan, 10 muuta psykiatrian toimipistettä, 26 terveysasemaa, 39 hammashoitola ja 33 kotihoidon tiimien toimipistettä. Terveystalouden vuokramenot vuonna 2010 ovat arviolta noin 39 miljoonaa euroa ja tilojen kokonaiskustannukset 44,5 milj. euroa.

Terveystalouden tilastrategian mukaisesti tiloja on suunnitelmallisesti vähennetty vuosien 2002–2009 aikana noin 19 000 m², eli noin 7 %. Tiloja on onnistuttu vähentämään, vaikka kotihoito-osaston muodostaminen vuoden 2005 alusta ja kotihoidon laajeneminen on lisännyt työntekijöiden määrää ja tiimitilojen tarvetta.

Osastojen käytössä on tilaneliöitä seuraavasti:

Terveystaloudet	40 700
Hammashuolto	17 092
Kotihoito	15 435
Psykiatria	34 041
Kaupunginsairaala	65 885
Hallinto- ja palvelukeskus	14 400
Yhteensä	187 553

Osastojen käytössä olevat neliöt on laskettu huonealoista. Kun näihin lisätään tekniset tilat ja väliseinät, saadaan vuokrattujen tilojen kokonaisala. Myös tyhjät tilat ja alivuokralaisena toimivien yksiköiden tilat sisältyvät 225 000 m² kokonaisalaan. Tyhjiä tiloja on yhteensä 4300 m².

23.3.2010

Rakennuksista osa on peruskorjaamatta. Lisäksi niihin joudutaan tekemään toiminnallisia muutoksia, minkä vuoksi tarvitaan korjaustöiden ajaksi väistötiloja. Sairaaloissa on tällä hetkellä tyhjänä kolme osastoa, joita käytetään väistötiloina vuosina 2010–2012. Muissa toimipisteissä on vapaana yksittäisiä huoneita. Seitsemältä terveysasemalta vapautuu laboratoriotilat vuoden 2010 aikana.

Terveyskeskuksen tilojen suunnittelua ohjaavat ns. tilakortit, joita on laadittu erilaisille vastaanotto-, vuodeosasto- ym. tiloille. Tilakortissa määritellään tilan koko sekä tilassa tarvittavat kalusteet ja laitteet. Tilakortit arvioidaan uudelleen tavoitteena tilantarpeen väheneminen.

Vaikuttavin keino tehostaa tilojen käyttöä on pidentää aukioloaikoja kaksivuorotyöhön siirtymällä. Kaksivuorotyöhön siirtyminen vähentää tilantarvetta, mikäli samalla luovutaan joistakin toimipisteistä. Kaksivuorotyöhön (päivä- ja iltavuoro) siirtyminen voitaisiin toteuttaa erilaisin joustavin työaikajärjestelyin. Iltatyöaika aiheuttaisi nousun palkkakustannuksiin. Mikäli joistakin tiloista voidaan samalla luopua, säästyy tilakustannusten lisäksi muut tukipalvelujen aiheuttamat kustannukset.

Terveyskeskus järjestää koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut peruskoululaisille, lukiolaisille, ammatillisissa oppilaitoksissa ja ammattikorkeakouluissa opiskeleville pääsääntöisesti oppilaitosten omissa tiloissa. Työtilat ovat terveydenhoitajien, lääkäreiden ja muun koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstön yhteiskäytössä. Työtiloja on tällä hetkellä yhteensä 243 koulussa ja oppilaitoksessa. Terveyskeskus ei maksa käyttämistään työtiloista vuokraa. Yliopisto- ja muiden korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelut on järjestetty Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) palveluna Helsingissä.

Kouluterveydenhuollon palvelut järjestetään tulevaisuudessakin sijaintikuntaperiaatteella. Terveyskeskuksen näkemyksen mukaan myös ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen opiskeluterveydenhuollon palvelut järjestetään Helsingissä jatkossakin omana toimintana sijaintikuntaperiaatteella ja palvelut tarjotaan oppilaitosten tiloissa hammashuoltoa lukuun ottamatta.

Sosiaalivirastolle siirtyneissä Kivelän, Koskelan ja Myllypuron sairaalakiinteistöissä toimii edelleen terveyskeskuksen muuta toimintaa kuten terveysasema, hammashoitola, psykiatrian poliklinikka,

23.3.2010

fysioterapia tai kotihoito. Molempien virastojen toimintaa on muissa sairaalakiinteistöissä Herttoniemessä ja Laaksossa sekä Laajasalon, Kivikon ja Vuosaaren sosiaali- ja terveysasemilla. Yhteisiä toimitiloja on myös Malmin virastotalossa ja Kruunuhaassa. Yhteisessä käytössä em. kiinteistöissä on mm. sosiaalitiloja, neuvottelutiloja ja henkilöstöravintolat.

Yhteistoimintaa on kehitetty erilaisissa hankkeissa, esimerkiksi sijoittamalla moniammatillisten tiimien päihde- ja mielen- terveystyöntekijöitä, sosiaalityöntekijöitä ja fysioterapeutteja terveysasemille. Neuvolan ja päiväkodin yhteishankkeessa neuvolatarkastuksia on suunniteltu tehtäväksi esimerkiksi päiväkodeissa. Kotihoidon ja sosiaaliviraston työhön kuntoutuksen tukiryhmät toimivat kotihoidon tiloissa. Lisäksi yhteisiä suunnitelmia ovat Kalasataman keskuskorttelin sosiaali- ja terveyspalvelut, Haagan tukiasunnot, Jätkäsaaren keskuskortteleiden hyvinvointikonsepti, sairaala-alueiden kuten Marian sairaala-alueen käyttö ja Östersundomin kaavoituksessa virastojen palvelutarpeiden suunnittelu.

Mahdollisesti vapautuvien koulujen osalta terveyskeskus on esittänyt tulevaisuuden tilatarpeita Malmin, Puistolan, Jakomäen ja Suutarilan alueilla.

Terveyskeskuksen toiminnoista kotihoidon tiimien tilat ovat helpoimmin sijoitettavissa muiden hallintokuntien, kuten koulujen vajaakäyttöisiin tiloihin. Toiminnan tehokkuuden kannalta soveltuisivat parhaiten noin 600 – 1100 m²:n tilakokonaisuudet, jotka sijaitsevat keskeisesti palvelualueilla. Näin voidaan tehdä yhteistyötä ohjaajien ja tiimien kesken ja käyttää henkilökuntaa joustavasti esimerkiksi loma-aikoina tai sairaustapauksissa. Kotihoidon henkilökunta käyttää iltaisin tauko- ja ruokailutiloina terveysasemien, palvelutalojen ja muita kaupungin omia sekä yksityisten toimijoiden tiloja, jotka sijaitsevat lähellä asiakaskuntaa.

Helsingin kaupungilla ja terveyskeskuksella on selvitettävänä ja suunnitteilla muutoksia ja uusia toimintatapoja, jotka toteutuessaan tulevat vaikuttamaan tiloihin ja niiden sijoittumiseen, osa lisäämällä ja osa vähentämällä tilantarvetta. Näistä mainittakoon selvitys Helsingin ja Vantaan mahdollisen yhdistymisen eduista ja haitoista, joka valmistuu vuonna 2010 ja kaupunginvaltuustot tekevät päätökset 2011.

Terveyskeskuksessa on selvitetty hallinnon tilojen ja niiden käytön tehostamismahdollisuudet. Hallinnon tilojen tulee sijaita hyvien

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Siltasaarenkatu 13
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/terveyskeskus>

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

23.3.2010

liikenneyhteyksien varrella, jotta matkoihin käytettävä aika olisi mahdollisimman lyhyt. Kallion toimistotalossa (Siltasaarekatu 13) sijaitsevat terveyskeskuksen hallinto, strategiayksikkö, hallintopalveluyksikkö, tukipalveluyksikön tilahallinto ja keskitetty toimistopalveluyksikkö. Em. tilat ovat ahtaat ja maksimikäytössä.

Hallinnon tiloja sijaitsee myös terveysasemilla, sairaaloissa, poliklinikoilla, kotihoidon ja hammashuollon yksiköissä. Osa näistä tiloista on myös vastaanottokäytössä tai useamman työntekijän käytössä. Hallinnon tilojen tulee olla vähintään virka-ajan käytössä ja yhdellä henkilöllä saa olla käytössään enintään yksi työpiste tai huone.

Terveyskeskuksen toimitiloissa sijaitsevat kokous-, neuvottelu- ja luentosalitilat ovat terveyskeskuksen henkilökunnan yhteiskäytössä.

Sähköisten palvelujen kehittäminen

Terveyskeskuksen tavoitteena on parantaa asiakkaille tarjottavia sähköisen asioinnin menetelmiä ja vähentää näin käyntien ja puhelinkontaktien tarvetta. Tavoitteena on myös parantaa palvelujen saantia sekä mahdollistaa potilaiden joustava yhteydenotto hoitavaan yksikköön.

Sähköisen asioinnin kautta on mahdollista hoitaa mm. osa ajanvarauspoliklinikoiden kontrollikäynneistä tai puhelinkontakteista. Sähköistä asiointia voi olla myös esimerkiksi verensokeritautia tai diabetesta sairastavien potilaiden ilmoittamat omamittaustulokset. Tekstiviestejä käytetään asiointissa rajatuissa tilanteissa ja erityisesti nuorten asiakkaiden kanssa, kuten ajanvarauksista muistuttamiseen tai ajanvarausten muutoksiin. Hammashuollossa on jo käytössä Effica – potilastietojärjestelmään integroituja sähköisiä palveluja. Tekstiviestillä muistutuspalvelun kautta saadaan vuositasolla noin 10 000 asiakkaalle hoitoaika aiemmin perumatta jääneiden aikojen tilalle.

Sähköiset palvelut tehostavat toimintaa ja vapauttavat hoitohenkilökunnan resursseja varsinaiseen hoitotyöhön. Sähköinen asiointi terveyspalveluissa ei vaadi varsinaista potilaan vastaanottotyöhön suunniteltua vastaanottohuonetta. Kuitenkin esimerkiksi hammashuollossa käytössä oleva digitaalinen itseilmoittautuminen vapauttaa osan toimistotilasta, mutta samalla aiheuttaa odotus- ja käytävätilaan uusia tilajärjestelyitä asioinnin sujuvan toiminnan saavuttamiseksi. Sähköinen asiointi tulee vähentämään tilantarvetta, kun sähköisellä yhteydenpidolla korvataan

23.3.2010

osa käynneistä.

Sairaala-alueiden kehittämissisio 2030

Sairaala-alueyhmän loppuraportissa 30.9.2009 ”Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030” on esitetty linjaukset sairaala-alueiden tulevasta käytöstä. Johtajisto merkitsi 14.10.2009 raportin tiedoksi ja huomioon otettavaksi palveluverkkoja kehitettäessä.

Raportissa on tarkasteltu pääkaupunkiseudun kaikkia sairaala-alueita kokonaisuutena sekä esitetty rakennusten nykyinen käyttö ja suunnitelma tulevasta käytöstä. Raportissa on esitetty, että 2030-luvulla sairaalatoiminta jatkuu Haartmanin, Laakson ja Malmin sairaaloissa. Auroran sairaala jatkaa psykiatrisena sairaalana. Uusia sairaaloita esitetään rakennettavaksi yksi Itä-Helsinkiin ja toinen Kuninkaankolmion alueelle. Kivelän sairaala esitetään jätettäväksi osaksi sairaalaverkkoa ja Oulunkylän kuntoutussairaala liitettäväksi sairaalaverkkoon. Herttoniemen ja Suursuon sairaaloista luovutaan uuden Itä-Helsingin sairaalan valmistuttua.

Pitkäaikaishoidon uudelleenjärjestelyn yhteydessä vuoden 2010 alussa Kivelän sairaala siirtyi sosiaaliviraston vanhuspalvelujen kokonaisuuteen ja Suursuon sairaala liitettiin terveyskeskuksen kaupunginsairaalaan.

Marian sairaala-alue on tarkoitus em. raportin mukaan kehittää terveys- ja hyvinvointikeskukseksi. Sairaalatoiminta päättyy alueella vuonna 2014. Terveysasemaverkon linjausten mukaan alueelle sijoittuu eteläistä Helsinkiä ja uutta Jätkäsaaren asuinalueella palveleva Marian terveysasema. Marian kiinteistön alueelle on suunniteltu sijoitettavaksi myös iso hammashoitola. Alueelle voidaan sijoittaa myös ulkopuolisten toimijoiden tarjoamia palveluja, kuten palvelusasuntoja, lasten päiväkotia, vapaaehtoistyöntekijöiden toimipiste ja esim. terveellisen ruuan tarjontaan keskittyvä ravintola. Alueelle voidaan järjestää tiloja terveyden edistämistä ja kulttuuritoimintaa varten kuten kuntosali ja auditorio, jota voidaan käyttää monipuolisena kokoontumis-, elokuva-, musiikki- ja teatteritilana. Alueen suunnittelu käynnistyy vuonna 2010 kiinteistöviraston tilakeskuksen johdolla.

Uusien toimintamallien vaikutukset

Terveyskeskuksen eri osastoilla on suunnitteilla uusia toimintamalleja, joiden käyttöönotosta ei ole vielä päätöksiä, mutta jotka toteutuessaan

23.3.2010

joko vähentävät tai lisäävät tilan tarvetta. Seuraavassa on lueteltu näitä suunnitelmia ja muita toimitiloihin vaikuttavia muutoksia:

Terveysasemat

- Siirtymällä kaksivuorotyöhön vain pääterveysasemilla ei saada aikaan tilasäästöä, ellei samalla lopeteta toimintaa joillakin pienemmillä terveysasemilla. Terveysasemilla selvitetään ja suunnitellaan kevään 2010 aikana neljän pääterveysaseman mahdollisuutta laajentaa toimintaa ilta-aukioloaikoihin.
- Helsingin terveyskeskus tulee tarkastelemaan terveysasemaverkkoa suhteessa Vantaan terveysasemaverkkoon, jonka suunnitelmat valmistuvat keväällä 2010.
- Kaupunginjohtajan asettama työryhmä valmistelee parhaillaan esiselvityksen yhden terveysasemayksikön avosairaanhoidon kilpailutuksen edellytyksistä. Määräaika on 31.3.2010. Mikäli kaupunginvaltuusto päättää ulkoistaa osan terveysaseman avosairaanhoidosta, voidaan tilatarpeen kasvua vähentää, jos ulkoistaminen tapahtuu palvelun tuottajan tiloihin. Neuvolatoiminta jää tällöinkin terveyskeskuksen hoidettavaksi, joten kokonaista terveysasematilaa ei vapaudu missään tapauksessa. Joka tapauksessa ulkoistaminen voi tapahtua ainoastaan määräajaksi, joten tiloista ei voida kokonaan luopua. Mikäli valtuuston päätöksellä toimintaa ulkoistettaisiin tuottajan tiloihin, tilavuokra siirtyy joko palvelun hintaan tai se maksetaan itse. Jotta omia toimitiloja ei tarvittaisi, ulkoistamisen olisi tapahduttava alueella, jossa on lähietäisyydellä yksityisiä toimitiloja.
- Tilantarpeita voidaan haluttaessa rajoittaa uusilla strategisilla linjauksilla, kuten hankkimalla ostopalveluja kattamaan lisääntyvää palvelun tarvetta esimerkiksi väestömäärän kasvaessa.
- Työparimallin(1hoitaja:1lääkäri) toteuttaminen terveysasemilla lisää vastaanottohuoneiden tarvetta. Lisätilan tarve syntyy työpanoksen siirtyessä toimistosta omahoitajien vastaanottotyöhön. Samalla osa toimistotiloista vapautuu vastaanottotiloiksi.

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Siltasaarekatu 13
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/terveyskeskus>

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

23.3.2010

- Listautumismallissa asukkaat voivat listautua työparin mukaiselle lääkäri-hoitaja -työparille. Listautumismallin mahdollisessa käyttöönotossa tilan tarve pysyy samana kuin työparimallissa. Listautumismallissa mitoitus ei perustu alueelliseen asukasmäärään, vaan jakautuu joustavammin kysynnän mukaan. Esimerkiksi kasvualueiden väestö voi hakeutua/listautua muiden alueiden terveysasemille, jos näiden resurssit sen sallivat.
- Myös tiimityömallia on tarkoitus laajentaa ja uutena toimintana terveysasemilla pilotoidaan mm. sosiaalityöntekijän ja päihdehoitajan palvelujen tuomista terveysasemille. Terveysasemille sijoitettavat päihde-/mielenterveystyöntekijät, sosiaalityöntekijät ja fysioterapeutit tarvitsevat vastaanottohuoneita.
- Osana Terveellinen kaupunginosa -ohjelmaa toteutetaan "Terveystauko" -projekti. "Terveystauko" tarkoittaa tiettyjen terveyspalvelujen tuomista kauppakeskuksiin ihmisten ulottuville. Terveystaukotila rakentuu neuvonta- ja ohjaustiloista, joihin on luonnollinen ja esteetön pääsy ostosten lomassa. Ohjaajina toimivat terveydenhoitajat. Projekti toteutetaan konkreettisesti Itäkeskuksessa alkaen kesän 2010 jälkeen.

Hammashuolto

- Henkilökunnan klininen lisätyö tehostaa tilojen iltakäyttöä.
- Kysynnän kasvaessa tarvitaan lisäresursseja. Jos mahdolliset lisäresurssit kohdennetaan ostopalveluihin ja palvelusetelillä hankittaviin palveluihin, lisätilan tarvetta ei synny.
- Huonetilan tarpeen vähentämiseksi ja lähipalvelujen turvaamiseksi otetaan syksyllä 2010 käyttöön liikkuva hammashoitoyksikkö. Liikkuvalla yksiköllä voidaan tarjota lähipalveluja mm. koululaisille. Liikkuva yksikkö tarvitsee lämpimän autotallipaikan välineiden huoltoa varten sekä auton yösailytykseen.
- Suurissa yksiköissä voidaan joustavasti soveltaa erilaisia työnjakomalleja. Hammaslääkäreiden ja suuhygienistien

23.3.2010

työnjaon kehittäminen ei kuitenkaan vähennä tilatarvetta.

- Ostopalvelusopimukseen perustuen yksityishammaslääkärit ottavat vastaan terveyskeskuksen potilaita omissa tiloissaan. Tämä vähentää omia vuokratustannuksia, mutta lisää hammashuollon muita kustannuksia.
- Välinehuollon ulkoistaminen säästäisi tiloja, mutta ei välttämättä toisi kokonaiskustannuksissa säästöjä. Joidenkin hammashoitoloiden välinehuoltoa on keskitetty suurempiin hoitoloihin. Näin vapautuneita tiloja on otettu terveyskeskuksen muuhun käyttöön.

Kotihoito

- Kotihoito-osaston henkilöstömäärän kasvu keskittyy itä-kaakkoiselle ja pohjoiselle palvelualueelle, jossa myös vanhusten määrä lisääntyy voimakkaasti lähivuosina. Tämä lisää toimitilojen tarvetta.
- Käytössä olevia huonokuntoisia ja tarpeisiin sopimattomia tiloja on tarve korvata uusilla tiloilla.
- Joistakin ulkopuolisilta vuokratuista tiloista on mahdollista luopua, jos kotihoidolle löytyy tilat muun terveyskeskuksen toiminnan yhteydestä.
- Tilakustannusten hallitsemiseksi työvälineiden laatuun ja riittävyyteen panostetaan. Uusien kannettavien tietokoneiden avulla kotihoidon työntekijät voivat tehdä nykyistä enemmän työtehtäviä asiakkaiden kodeissa. Samalla vältytään toimistotilojen lisäämiseltä henkilöstömäärän kasvaessa.

Kaupunginsairaala

- Sairaalatoiminnassa tilatarvetta lisää aiemmin ostopalveluna hankittujen vuodeosastopalvelujen kotiuttaminen omaksi toiminnaksi vuonna 2010.
- Tilatarpeiden kasvua hillitään laajentamalla kotisairaalatoimintaa.

23.3.2010

- Fysiatrian poliklinikat toimivat kolmessa sairaalassa: Herttoniemessä, Laaksossa ja Malmilla. Toiminnallisten ja taloudellisten synergiahyötyjen saavuttamiseksi toiminta tulisi keskittää Laakson sairaalaan, jonne pääosa kuntoutusyksikön toiminnoista siirtyi v. 2008. Laaksoon tulisi keskittää myös lääkinnällisen kuntoutuksen tehtäviä hoitavat kuntoutussuunnittelijat ja toimistosihteerit. Kaupunginsairaalan toimintojen rationaalinen kehittäminen edellyttää, että Laakson sairaalan tilojen käytöstä ja sinne sijoittuvista toiminnoista laaditaan kokonaissuunnitelma. Laaksossa käynnistyvät peruskorjaustyöt vuonna 2012, jolloin tarvitaan väistötiloja.
- Avohoidon fysioterapiatoiminnan osalta on voimassa terveyslautakunnan linjaus keskittämisestä sairaaloiden yhteyteen. Kivelän, Koskelan ja Myllypuron pitkäaikaissairaaloiden siirryttyä sosiaalivirastoon, tämä linjaus arvioidaan uudelleen ottaen huomioon myös terveystasemaverkon kehittäminen ja suunnitelmat fysioterapeuttien uusista toimenkuvista.

Psykiatria

- Auroran sairaala-alueella sijaitsevat HUS:lle vuokratut rakennukset vapautuvat vuonna 2014. Vapautuvia tiloja voidaan käyttää kaupungin ja HUS:n välisen työnjaon mahdollisen muutoksen edellyttämän toiminnan järjestämiseen.
- Terveyskeskuksessa ja sosiaalivirastossa valmisteilla oleva Mielenterveys- ja päihdesuunnitelma (Mieli 2009) edellyttää uudenlaista yhteistyötä psykiatrian ja päihdehuollon yksiköiltä. Poliklinikkatiloja tullaan tarkastelemaan mahdollisten uusien toiminnallisten tilatarpeiden vuoksi.

Hallinto- ja palvelukeskus

- Sairaala-apteekin nykyiset tilat Nokiantien kiinteistössä ovat huonot ja riittämättömät. Sairaala-apteekki tehostaa tilojen käyttöä lopettamalla Malmin sairaalan apteekin sivupisteen. Apteekille pyritään saamaan uudet keskitetyt tilat Helsingin kaupungin nykyisistä kiinteistöistä. Vuoden 2010 aikana toteutettava selvitys Helsingin kaupungin sairaala-apteekin ja HUS-apteekin yhdistämismahdollisuuksista saattaa vaikuttaa sairaala-apteekin tulevaan sijaintiin.

23.3.2010

- Tekstinkäsittely-yksikön (Pitäjänmäki) tilojen käyttöä voidaan tehostaa tekstinkäsittelytarpeen mahdollisesti vähentyessä tulevaisuudessa.

Oulunkylän kuntoutussairaala

Oulunkylän sairaskotisäätiö ylläpitää 124 sairaansijan kuntoutussairaala, joka kuuluu Helsinki-konserniin. Myös Oulunkylän kuntoutussairaalan tilat tulee sairaalan oikeudellisen aseman vuoksi ottaa huomioon palveluverkkotyöskentelyssä.

Oulunkylän kuntoutussairaalan toiminnan vaiheittainen sovittaminen kaupunginsairaalan nykyiseen menokehykseen olisi laskennallisesti mahdollista kotiuttamalla ostopalveluja ja keskittämällä kaupungin järjestämää helsinkiläisten rintamaveteraanien laitostuntoutusta Oulunkylään.

Pitkäaikaissairaanhoidon uudelleenjärjestelyjen yhteydessä kaupunginsairaalaan liitettyä Suursuon sairaalaa on myös tarkoitus käyttää ostopalvelujen kotiuttamiseen ja kehittää geriatristen potilaiden jatkohoitoon ja -kuntoutukseen. Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevision 2030 -raportin mukaan Oulunkylän kuntoutussairaala ehdotetaan liitettäväksi samaan kokonaisuuteen.

Oulunkylän kuntoutussairaalan avokuntoutuksen tilat voisivat soveltaa lähinnä fysioterapiapalvelujen käyttöön. Poliklinikkapalvelujen hajauttaminen Oulunkylään ei ole toiminnallisesti tarkoituksenmukaista.”

Esittelijä Terveyskeskuksen palveluverkon tilojen suunnittelua on ohjannut terveyskeskuksen tilastrategia valtuustokaudelle 2009 – 2012. Se on perustunut terveyskeskuksen strategiaan, toiminnallisiin muutostarpeisiin, suunnitteluohjeisiin ja terveyslautakunnan päätöksiin. Tilasuunnittelussa noudatetaan kaupunginhallituksen hyväksymiä tilahankkeiden käsittelyohjeita ja terveyskeskuksen menettelytapaohjeita.

Kaupunginhallitus on pyytänyt lauta- ja johtokuntia arvioimaan oman hallinnonalansa palveluverkon kehittämistarpeet ja tekemään esitykset mahdollisista tilojen käytön tehostamisesta ja yhteiskäyttömahdollisuuksista ja sähköisten palvelujen kehittämisestä 30.3.2010 mennessä.

23.3.2010

Kaupunginhallitus kehotti lisäksi kaikkia virastoja ja liikelaitoksia tehostamaan kaikkien tilojen käyttöä ja etsimään yhteiskäyttömahdollisuuksia.

Samalla kaupunginhallitus kehotti valmistelemaan esityksen koulujen iltakäytön tehostamiseksi siten, että uudet periaatteet voidaan ottaa käyttöön 1.1.2011.

Kaupunginhallitus kehotti vielä talous- ja suunnittelukeskusta yhteistyössä hallintokeskuksen ja virastojen kanssa kuulemaan asukkaiden mielipiteitä palveluverkkojen kehittämisestä.

Helsingiläisten mielipiteiden kartoittamiseksi kaupunki avasi verkkokeskustelusivuston Palveluverkko.hel.fi-sivuston 15.2.2010 klo 7 – 5.3.2010 klo 22 väliseksi ajaksi. Mikäli palautteen antaja ei halunnut, että hänen näkemyksensä julkaistaan Palveluverkkosivustolla, hänellä oli mahdollisuus täyttää edellä mainituilla sivulla sähköinen palautelomake (palveluverkko.hel.fi). Helsingiläisillä oli lisäksi mahdollisuus jättää näkemyksensä paperilomakkeella kaupunginkirjaston toimipisteissä ja Helsingin kaupungintalon Virka-infossa tai lähettää palaute postitse.

Kolmen viikon aikana Palveluverkko-sivustolle jätettiin 351 palautetta ja niistä 96:ssa käsiteltiin terveyspalveluja. Palautteet ovat edelleen nähtävissä [Palveluverkko-sivustolla](http://www.palveluverkko.hel.fi) (www.palveluverkko.hel.fi). Sähköisellä lomakkeella lähetettiin 353 palautetta, ja näistä 101:ssä käsiteltiin terveyspalveluja. Nämä palautteet lähetetään terveyslautakunnan jäsenille 23.3.2010 kokouksen esityslistan liitteenä (ei julkinen). Paperilomakkeella tai kirjeitse jätettiin/lähetettiin 50 palautetta.

- ./.
- Tämän esityslistan mukana jaetaan lautakunnan jäsenille, varajäsenille, khn edustajalle ja varaedustajalle, apulaiskaupunginjohtajalle, toimitusjohtajalle ja osastopäälliköille kopio palautelomakkeella annetuista palautteista. Lomaketta pyydettiin käyttämään, jos antaja ei halunnut palautettaan julkisuuteen.
- ./.
- Asian liitteenä numero 2 on kopio palautejärjestelmän kautta saaduista palautteista.

Yhteenvedo terveyspalveluja koskevasta palautteesta
Terveyspalvelut toivottiin säilytettävän lähipalveluna (n=25) ja

23.3.2010

terveysasemien laboratoriapalvelujen keskittämistä kritisointiin (n=9). Koskelan (n=13), Paloheinän (n=5) Oulunkylän (n=4) ja Puistolan (n=4) terveysasemat haluttiin säilyttää. Viisi palautteenantajaa olisi halukkaita keskittämään terveysasemapalveluja nykyisestä niiden toimintavarmuuden takaamiseksi. Hammashuollossa oltiin valmiita käyttämään lähipalvelujen sijasta myös esimerkiksi työpaikan lähellä sijaitsevia palveluja.

Terveydenhuoltoon toivottiin sähköisiä palveluja (n=16) ja nykyistä parempia puhelinpalveluja (n=4). Osa olisi valmis asioimaan sähköpostilla terveydenhuollon ammattilaisten kanssa. Sähköisiä palveluja kaivattiin ajanvaraukseen, laboratoriotulosten ja omien terveystietojen katseluun. Hammashuollon sähköisiä palveluja toivottiin kehitettävän edelleen.

Hoitoon pääsyä tulisi palautteen antajien mukaan parantaa esimerkiksi keskitetyllä ajanvarauksella, vapaalla hoitoon hakeutumisella (lääkärin vastaanotolle), palvelusetelillä, terveydenhoitajien työpanoksen nykyistä paremmalla hyödyntämisellä ja kauppakeskuksen yhteyteen perustettavalla terveyskioskilla. Terveyspalveluverkon kehittämisen tarkastelua ehdotettiin laajennettavaksi koko pääkaupunkiseutua koskevaksi. Helsinkiin toivottiin terveysasemien toiminnan samankaltaista pohdintaa kuin Espoossa ja Vantaalla. Kahdeksan palautteen antajaa ei kuitenkaan haluisi käyttää yksityispalveluja esimerkiksi palvelusetelillä. Lisäksi toivottiin, että pidettäisiin huolta siitä, että suomalaiset saisivat palveluja suomen kielellä.

Osa palautteen antajista esitti huolensa siitä, että vanhuksat eivät tule kuulluksi verkon kautta. Kotihoidon palvelukokonaisuus koettiin epäselväksi, ja Helsingin vanhusten (ateria- ja kuljetuspalvelut, omahoitotarvikkeiden jakelu), dementiaa sairastavien, muistisairaiden ja reumaattikkojen hoitoa toivottiin kehitettävän. Lasten ja nuorten toimintaterapiapalveluja esitettiin myös kehitettäväksi ja laajennettavaksi.

Terveyskeskuksen esityksen rakenteesta

Terveyskeskuksen palveluverkon tarkastelu jakautuu kolmen aikavälin tarkasteluun: 1) nykyisen valtuustokauden ratkaisuihin vuosina 2010–2012, 2) aiemmin hyväksytyihin terveysasema- ja hammashoitolaverkon kehittämissuunnitelmiin vuoteen 2020 ja 3) sairaala-alueiden kehittämissuunnitelmaan vuoteen 2030.

23.3.2010

Edelle päätösesitykseen on alkuun koottu lautakunnan päätettävät asiat ja sen jälkeen kaupunginhallituksen päätöksessä edellytetty kokonaisarviointi terveyskeskuksen palveluverkon kehittämistarpeista ja -mahdollisuuksista, tilojen käytön tehostamisesta, yhteiskäyttömahdollisuuksista sekä sähköisten palvelujen kehittämisestä kaupunginhallitukselle lähetettäväksi.

Aiemmat terveysasema- ja hammashoitolaverkon kehittämislinjaukset vuoteen 2020

Terveyslautakunta päätti 25.10.2005 terveysasemaverkon kehittämisen linjauksista. Tarkoituksena on keskittää terveysasematoimintoja silloisesta 30 toimipisteestä 20 toimipisteeseen vuoteen 2020 mennessä. Kaupunginhallitus päätti 24.4.2006 kehottaa terveyslautakuntaa ja terveyskeskusta jatkamaan suunnittelua tehtyjen kehittämislinjausten mukaisesti.

Terveysasemaverkon kehittämisvaihe 1 (vuodet 2005 -2008) on toteutettu ja terveysasematoimintoja on nyt 26 toimipisteessä. Toiseen vaiheeseen 2009 – 2012 kuuluvat Myllypuron, Paloheinän ja Maunulan sekä Oulunkylän ja Koskelan terveysasemat. Kolmannen kehittämisvaiheen, vuosien 2013–2020 kohteista, Kalasataman terveysaseman tarveselvitys on hyväksytty ja Marian terveysaseman suunnittelu käynnistyy. Kolmanteen vaiheeseen sisältyi myös alustava suunnitelma uusista Kaarelan ja Malmin lentokentän terveysasemista.

Terveyslautakunta hyväksyi myös hammashoitolaverkon kehittämislinjaukset 28.2.2006. Tavoitteena on vähentää hammashoitoloita silloisesta 46 hoitolasta 30 hammashoitolaan vuoteen 2020 mennessä. Ensimmäinen vaihe on toteutettu ja hammashoitoloita on yhteensä 39. Vuoden 2006 suunnitelmasta poiketen Meilahden hammashoitola säilyy entisellä paikallaan. Lisäksi yliopiston hammaslääketieteen laitoksen rakennuksesta on vuokrattu tiloja pääkaupunkiseudun erikoishoidon yksikköä ja hammaslääketieteen opiskelijoiden klinistä opetusta varten. Hammashoitoloiden keskittämissuunnitelma kytkeytyy terveysasemien kehittämissuunnitelmaan.

Tilamuutokset vuosina 2010 – 2012

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Siltasaarekatu 13
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/terveyskeskus>

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

23.3.2010

Vuosina 2010 – 2012 terveyskeskuksen tiloihin kohdistuu uudisrakentamis-, peruskorjaustoimenpiteitä sekä tiloista luopumisia, joista osasta on päätökset tehty ja rakennustyöt käynnistyneet. Päätökset on jo tehty seuraavista tilajärjestelyistä:

- Vuonna 2009 on käynnistynyt Malmin sairaalan peruskorjaus- ja laajennushankkeen toteuttaminen. Päivystystoiminnot siirtyvät syksyllä 2010 Marian sairaalaan väistötiloihin. Malmin sairaalan rakennustyöt valmistuvat vuonna 2013 ja sairaala otetaan käyttöön keväällä 2014. (Päätös: Terveyslautakunta 14.2.2006 / 45 §, 28.3.2006 / 97 §, Kaupunginvaltuusto 10.12.2008 / 301 §)
- Vuonna 2012 valmistuu Myllypuroon uusi terveysasema, joka korvaa Itäkeskuksen terveysaseman, Kulosaaren päiväsairaalan sekä Itäkeskuksen, Mellunmäen, Myllypuron, Rintinpolun ja Vartiokylän hammashoitolat. Hankkeeseen liittyvät päätökset on tehty ja uudisrakennuksen kellaritilojen rakentaminen on käynnistynyt vuonna 2009. (Päätös: Terveyslautakunta 6.2.2007 / 25 §, Kaupunginvaltuusto 26.11.2008 / 276 §)
- Vuonna 2010 vuokrataan kotihoidolle tilat Marian sairaalan rakennuksesta 4, Hämeentie 19:sta ja Kontulankuja 5:stä. Muutokset johtuvat osaksi aikaisemman tilan vuokrasopimuksen päättymisestä sekä osaksi henkilökunnan määrän kasvusta johtuvasta lisätilatarpeesta. Tässä yhteydessä luovutaan kotihoidon käytössä olleista Käenkuja 3ab:n, Viipurinkadun ja Marian rakennuksen 2 tiloista. (Päätökset: Hämeentie 19, Johtajisto 16.12.2009 / 94 §; Maria 4: Terveyslautakunta 8.9.2009 / 238 §; Kontulankuja 5, kehittämisjohtaja, helmikuu 2010)
- Vuonna 2010 luovutaan Meripihkatien fysioterapian tiloista ja toiminta sijoitetaan muihin terveysasemien tai sairaaloiden yhteydessä oleviin toimipisteisiin. Vuokrasopimus päättyy 31.12.2010 (Päätös: Terveyslautakunta 27.5.2003 / 117 §)

Nyt hyväksyttäväksi ehdotetaan seuraavia selvityksiä ja tilajärjestelyjä:

- Vuonna 2010 selvitetään Oulunkylän ja Koskelan terveysasemien sekä Paloheinän ja Maunulan terveysasemien yhdistämisen tarkoituksenmukaisuus ja mahdollisuudet. Tällöin voitaisiin luopua Paloheinän ja Koskelan terveysasemista. Suunnitelma perustuu terveyslautakunnan ja kaupunginhallituksen aiemmin hyväksymiin terveysasema- ja hammashoitolaverkon kehittämislinjauksiin.

23.3.2010

Oulunkylän terveysasemalta vapautuvat psykiatrian poliklinikan tilat soveltuvat Koskelan terveysaseman tiloiksi.

- Vuonna 2010 selvitetään Puistolän terveysaseman toiminnan Jakomäen ja Suutarilan terveysasemille yhdistämisen tarkoituksenmukaisuus ja mahdollisuudet. Puistolän terveysasema toimii tällä hetkellä peruskorjausta edellyttävissä vuokratiloissa.

Em. valmistelussa selvitetään sekä terveysasemien yhdistämisen toiminnalliset ja taloudelliset hyödyt että haitat, kuten tila-, vartiointi-, siivous- ja muut tukipalveluista syntyvät kustannussäästöt ja aiheutuvat tilojen korjaus- ym. kustannukset, liikenne- ja kulkuyhteydet. Lisäksi ennen em. selvityksiin pohjautuvien esitysten tuomista lautakunnan päätettäväksi, tuodaan kuluvaan kevään aikana lautakunnalle käsiteltäväksi esitykset terveysasemien toimintamalleista, minkä osana selvitetään pääterveysasemien tehtävät ja vastuut sekä selvitykset ja esitykset mahdollisista terveysasemien aukioloaikojen laajennuksista.

- Vuonna 2010 selvitetään terveysasemilla vapautuvien laboratoriotilojen käyttö. HUSLab on irtisanonut Kivelän, Laajasalon, Lautasaaren, Munkkiniemen, Oulunkylän, Pitäjänmäen ja Viiskulman terveysasemilla sijaitsevat laboratoriotilat.
- Vuonna 2010 on mahdollisuus luopua Meripihkan fysioterapian tiloista. Tilan vuokra on keskimääräistä terveyskeskuksen tilavuokraa korkeampi, neliövuokra on 23,63 €/m²/kk. Terveyslautakunta on päättänyt 27.5.2003 / 117§ terveysasemien fysioterapian toiminnan keskittämisestä terveyskeskussairaaloihin (vuosina 2004–2006). Perusteluina päätöksessä olivat fysioterapian laite- ja tilaresurssien hyödyntäminen sekä fysioterapian toiminnoilta vapautuvien tilojen hyödyntäminen muuhun käyttöön. Toimipisteitä on keskitetty päätöksen mukaisesti. Meripihkan toimipiste oli mahdollista irtisanoa aikaisintaan 31.12.2009. Pitkällä tähtäimellä kiinteistön tulevaisuus on auki. Kaupunkisuunnitteluvirasto suunnittelee rakennuksen uudistavaa tai säilyttävää vaihtoehtoa sekä uutta asuntorakentamista tontille. (Kaavoituskatsaus 2009).
- Fysioterapian palveluiden turvaamiseksi selvitetään Meripihkan toimintojen sijoittaminen lähialueiden muihin terveysasemien ja sairaaloiden yhteydessä oleviin fysioterapiayksiköihin. Tämä parantaa potilasturvallisuutta, koska Meripihkatien kiinteistössä ei ole saatavilla lääkäripalveluita. Toimintojen keskittämisellä varmistetaan hoidon saatavuus myös henkilökunnan vuosilomien

23.3.2010

sekä sairauslomien aikana.

- Vuosien 2010- 2012 aikana hankitaan Malmin psykiatrian poliklinikalle uudet keskitetyt tilat ja luovutaan Malmin virastotalossa, Malmin sairaala-alueella ja Oulunkylän terveysasemalla olevista tiloista. Malmin virastotalossa sijaitsevalle poliklinikalle tarvitaan kosteusvauriokorjauksen vuoksi väistötila viimeistään syksyllä 2010.
- Vuonna 2012 valmistuu Haagan tukiasuntojen peruskorjaus, jolloin psykiatrian kuntoutuksen potilaat palaavat em. tiloihin. Koskelan sairaalan rakennuksessa A olevista väistötiloista luovutaan, jonka jälkeen terveystieteiden keskuksella ei ole enää toimintaa rakennuksessa A.
- Vuonna 2010 hankitaan uudet keskitetyt tilat päätearkistoille ja luovutaan nykyisistä tiloista. Uudet tilat tarvitaan mahdollisimman pian korvaamaan nykyiset, useassa toimipisteessä sijaitsevat, riittämättömät ja osittain kosteusvaurioituneet tilat. Tilojen hankinnasta vastaa kiinteistövirasto.
- Vuonna 2010 selvitetään, voidaanko Koskelan sairaalan hammashoitolasta luopua, jolloin rakennus G tyhjenee.

./.. Terveystieteiden keskuksen henkilöstötoimikunta käsittelee esitystä kokouksessaan 22.3.2010 ja sen mahdollisesti antama lausunto jaetaan sähköpostilla maanantaina.

Lisätiedot:

Simoila Riitta, kehittämisjohtaja, puhelin 310 42213

Sipiläinen Pirjo, arkkitehti, puhelin 310 42256

Lunnela Jaana, hankesuunnittelija, puhelin 09-310 42505

LIITE

[Yhdistelmä tilamuutoksista](#)